

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Hof van Transwijk 2
3526 XB Utrecht
030 284 3200
vraagbaak@loc.nl

BTW: 808564018B01
IBAN: NL42 TRIO 0198 5295 70
KvK: 30162169

Betreft: Plenair debat Wonen en zorg voor ouderen (WOZO) maart 2023

Utrecht, 3 maart 2023

Beste leden van de Tweede Kamer,

Binnenkort debatteeft u met de regering over het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO). Wij maken ons grote zorgen over de voortgang van het programma. WOZO werkt aan een perspectief waarin meer mensen in de thuissituatie hun zorg krijgen. Ook als zij bijvoorbeeld ernstige dementie hebben. De juiste randvoorwaarden daarvoor zijn er nog niet. Maar de regering heeft al wel bepaald dat er niet meer verpleeghuisplaatsen mogen komen. Terwijl door de vergrijzing het aantal ouderen dat zware zorg nodig heeft toeneemt. Wij maken ons daar zeer grote zorgen over. We hebben het over kwetsbare mensen met een overbelaste omgeving, die nu niet naar een verpleeghuis kunnen. En voor wie ook geen goed alternatief is.

Wij vragen u dringend om met een oplossing te komen voor deze mensen die nu niet meer de benodigde zorg en ondersteuning kunnen krijgen.

Deze acute situatie vraagt om een snelle oplossing. Maar ook voor de langere termijn is bijsturing nodig om te zorgen dat ouderen een goed leven kunnen blijven leiden. LOC Waardevolle zorg is partner in WOZO en zal daar steeds bewaken dat maatregelen ook echt iets opleveren voor ouderen, hun naasten en professionals in de zorg. Maar dan moeten de randvoorwaarden wel op orde zijn. Daar hebben we u als Tweede Kamer bij nodig. In deze brief vragen wij daar uw aandacht voor.

Visie LOC Waardevolle zorg op de toekomst van onze samenleving

LOC wil veel meer verbinding in de samenleving, ook met mensen die andere zorg en ondersteuning ontvangen. Nu is er te veel versnippering tussen verschillende sectoren en systemen. Veelal wordt naar de zorg gekeken vanuit een economische en medische bril. Dat maakt dat schaarste steeds de basis is van programma's en aanbevelingen die worden gedaan voor problemen in de zorg. Dat heeft verstrekkende gevolgen voor hoe we de zorg organiseren.

Het is nodig anders te kijken naar problemen in de zorg en mogelijke oplossingen. Oplossingen waarbij we de mens steeds centraal stellen, of dat nu de cliënt, een naaste

of medewerker is. Zodat we de menswaardigheid in de zorg blijven koesteren en daadwerkelijk aansluiten bij de behoeften van mensen en vanuit de samenleving.

Een WOZO-programma dat lokale mensen ondersteunt

Het is belangrijk dat mensen nauw betrokken zijn bij wat er in hun woonomgeving gebeurt. WOZO moet dan ook geen groot landelijk programma zijn waarbij Den Haag bepaalt wat er in de wijken en dorpen moet gebeuren. Het programma moet lokale mensen ondersteunen, en niet van bovenaf opgelegd worden. Ook zijn er oplossingen nodig voor mensen met een laag inkomen en mensen die minder mogelijkheden hebben om voor zichzelf op te komen.

Concreet vinden wij dat het WOZO-programma met de volgende vijf punten dient te worden verrijkt.

Wij vragen u deze punten te betrekken bij het debat:

1 Zorg voor een brede vertegenwoordiging aan regionale overlegtafels

Benadruk in het WOZO-programma een bredere betrokkenheid bij de regionale overlegtafels vanuit IZA dan nu het geval is. Nu krijgen alleen mensen die al zorg of ondersteuning ontvangen een uitnodiging voor de regionale overlegtafels. Het is nodig om vanuit een breder perspectief mensen voor deze overlegtafels uit te nodigen. Laat ook mensen meepraten die in de toekomst zorg nodig hebben. Het gaat bij deze overlegtafels over mens zijn in onze samenleving. Iedereen krijgt immers gedurende zijn of haar levensloop in meer of mindere mate te maken met zorg en ondersteuning.

2 Maak lokaal organiseren van woningen en woonomgeving mogelijk

Het WOZO-programma kan een belangrijke bijdrage leveren aan het leren en ontwikkelen hoe we lokaal, vanuit gedeelde waarden, een woonomgeving met zorg en ondersteuning organiseren.

Wij pleiten ervoor per dorp of wijk te kijken wat de bewoners belangrijk vinden. Zodat er wijken en gebouwen ontstaan waar mensen graag willen wonen en kunnen blijven wonen. Daarbij is het van belang ook te kijken naar de inrichting van de wijk. En soms hebben wijken voorzieningen nodig om meer samenhang en verbinding in de wijk te creëren. Zorg dat het WOZO-programma lokaal organiseren van geschikte woningen en de gewenste woonomgeving mogelijk maakt. Betrek ook hier mensen vanuit mens zijn.

3 Maak ruimte voor verzorgingshuizen nieuwe stijl

Door fysieke of mentale omstandigheden hebben sommige oudere mensen behoefte aan ontmoeting met mensen of het deelnemen aan activiteiten zonder dat ze daarvoor naar buiten hoeven gaan. En ook om zich veilig te voelen doordat er zo nodig hulpverlening dichtbij aanwezig is. Vanuit het WOZO-programma moet er ruimte komen om deze verzorgingshuizen nieuwe stijl te kunnen organiseren, als onderdeel van de lokale woonomgeving. Daarbij is het ook belangrijk dat oudere mensen niet meerdere keren opnieuw moeten verhuizen

wanneer zorg intensiever en complexer wordt. Deze voorzieningen moeten ook voor mensen met een laag inkomen beschikbaar zijn.

4 Bied perspectief aan naasten, mantelzorgers en toekomstige ouderen

Het WOZO-programma wijst op problemen die in de ouderenzorg op ons afkomen. De oplossingsrichtingen zijn zo lang mogelijk thuiswonen, voor jezelf zorgen en digitale zorg. Wanneer mensen langer thuis blijven wonen met zorg en ondersteuning vraagt dat ook om zorg en ondersteuning voor mensen die er als naaste of mantelzorger omheen staan. Veel naasten en mantelzorgers leven nu al dag en nacht met grote druk wanneer ze thuis intensief voor iemand zorgen. Ze maken zich zorgen en vragen zich af wat er nog meer van hen verwacht kan worden. Dit geldt voor naasten en mantelzorgers die zelf ook al ouder zijn. En ook voor mensen die mantelzorg nu combineren met een baan en die horen dat de regering van hen verwacht dat ze meer uren gaan werken wegens tekorten op de arbeidsmarkt. Veel mensen die nu nog geen ondersteuning nodig hebben, maken zich nu wel al zorgen en willen zich tijdig voorbereiden op het ouder worden. Zij zoeken naar antwoorden op hun vragen over de toekomst. Het WOZO-programma zou voor mensen perspectief dienen te bieden over hoe we de extra mantelzorg en het voorbereiden op het ouder worden met elkaar in onze samenleving mogelijk maken en ook wat digitale zorg daar wel en niet aan kan bijdragen.

5 Geef lopende initiatieven ruimte binnen WOZO

Vooruitlopend op de hoofdlijnenakkoorden zoals WOZO werken mensen en organisaties door het hele land al lokaal en regionaal samen in de geest van het WOZO-programma. Zoals binnen de beweging Radicale vernieuwing zorg, waar 21 zorgorganisaties samen met systeempartijen werken aan een zorg waarin mensen en hun behoeften centraal staan. In plaats van wetten, protocollen en systemen. Wij pleiten ervoor dat goed lopende initiatieven ook vanuit (de financiering van) het WOZO-programma verder uitgebouwd kunnen worden. In plaats van dat alleen nieuwe initiatieven mogelijk zijn en die nog moeten beginnen.

Als u vragen heeft of met ons in gesprek wilt, kunt u contact opnemen met onze adviseur belangenbehartiging Mariëlle Cuijpers: m.cuijpers@loc.nl of 030 284 3200.

Met vriendelijke groet,

Marthijn Laterveer
Coördinator